

Lietuvoje, kaip ir daugelyje pasaulio šalių, siekiant statyti tvarius komercinius pastatus, dažnai naudojami tarptautiniai tvarumo sertifikatai, tokie kaip BREEAM, LEED ir WELL. Kiekvienas iš šių sertifikatų turi savo kriterijus ir reikalavimus, kuriuos turi atitikti pastatas, kad gautų atitinkamą sertifikatą. Straipsnyje aptariame šiuos tris pagrindinius tvarumo sertifikatus ir jų gavimo procesą Lietuvoje.

1. BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Method)

Tai viena populiariausių tvarumo vertinimo sistemų Europoje, taip pat plačiai naudojama Lietuvoje.

Kriterijai:

- Energijos efektyvumas.
- Atliekų tvarkymas.
- Vandens vartojimo mažinimas.
- Naidotų medžiagų tvarumas.
- Vidaus patalpų oro kokybė.
- Sklypo ir biologinės įvairovės valdymas.

Sertifikato gavimo procesas:

- Įmonė ar asmuo, norintis gauti BREEAM sertifikatą, turėtų samdyti BREEAM akredituotą konsultantą.
- Projektas vertinamas pagal nustatytus kriterijus. Vertinimas atliekamas įvairiais statybos etapais: projektavimo, statybos ir eksploatacijos.
- Jei pastatas atitinka reikalavimus, jis gauna vieną iš sertifikato lygmenų: „Priimtinas“, „Geras“, „Labai geras“, „Puikus“ arba „Išskirtinis“.

Lietuvoje veikia akredituoti BREEAM konsultantai, kurie gali padėti gauti šį sertifikatą.

2. LEED (Leadership in Energy and Environmental Design)

LEED yra dar viena plačiai naudojama sistema, ypač populiari JAV, bet taip pat įgyvendinama Lietuvoje.

Kriterijai:

- Tvari sklypo plėtra.
- Vandens ir energijos naudojimo efektyvumas.
- Medžiagų ir resursų tvarumas.
- Vidaus patalpų aplinkos kokybė.
- Inovacijos ir dizainas.

Sertifikato gavimo procesas:

- Pirmiausia reikia registruoti projektą LEED sistemoje per US Green Building Council (USGBC) platformą.
- Projektas turi būti įvertintas pagal LEED kriterijus per akredituotus LEED specialistus.
- Priklausomai nuo surinktų balų skaičiaus, pastatui gali būti suteiktas vienas iš keturių lygmenų: „Certified“, „Silver“, „Gold“ arba „Platinum“. Norint gauti LEED sertifikatą Lietuvoje, reikia bendradarbiauti su LEED akredituotais specialistais.

3. WELL (Well Building Standard)

WELL sertifikatas orientuotas į pastatų naudotojų sveikatą ir gerovę. Jis šiek tiek skiriasi nuo BREEAM ir LEED, nes daugiau dėmesio skiria žmonių gerovei, o ne tik tvarumui.

Kriterijai:

- Oro kokybė.
- Vandens kokybė.
- Mitybos ir mitybos skatinimo veiksniai.
- Fizinis aktyvumas.
- Apšvietimo kokybė.
- Komfortas.
- Psichologinis gerbūvis.

Sertifikato gavimo procesas:

- WELL sertifikato procesas panašus į BREEAM ir LEED, tačiau vertinimas daugiausia orientuotas į vidaus patalpų sveikatingumą ir gerovės aspektus.
- Projektą turi vertinti WELL akredituoti vertintojai. Po vertinimo ir atitinkamų patikrinimų gali būti suteiktas WELL sertifikatas.

Lietuvoje WELL sertifikatas taip pat tampa vis populiariesnis, ypač komerciniams biurų pastatams.

Kaip pradėti sertifikavimo procesą Lietuvoje?

1. Susisiekimasis su konsultantais. Pradinis žingsnis yra susisiekti su sertifikavimo srityje dirbančiais akredituotais konsultantais (BREEAM, LEED ar WELL). Lietuvoje yra keletas įmonių, teikiančių šias paslaugas.
2. Projekto planavimas. Kartu su specialistais reikėtų įvertinti projektą ir parengti strategiją, kad pastatas atitiktų pasirinktą sertifikavimo sistemą. Kuo anksčiau procesas bus įtrauktas į projektavimo etapus, tuo lengviau bus atitikti visus reikalavimus.
3. Vertinimas ir auditai. Sertifikavimo specialistai vertins projektą pagal nustatytus kriterijus, o galutiniai auditai vyks po statybos užbaigimo arba pastato eksploatacijos metu.
4. Sertifikato gavimas. Jei pastatas atitinka visus reikalavimus, sertifikatas bus suteiktas ir paskelbtas sertifikuojančios organizacijos duomenų bazėje.

Tvarumo sertifikatai, tokie kaip BREEAM, LEED ir WELL, ne tik prisideda prie aplinkos apsaugos, bet ir didina pastato vertę bei patrauklumą nuomininkams ar pirkėjams.